

T Á J É K O Z T A T Ó

2012. július 10.

Nyugtaadási kötelezettség az alkalmi kitelepüléseken

A nyári fesztiválszezon és a népszerű szabadtéri rendezvények kapcsán felmerült annak igénye, hogy áttekintést adjunk a szabadtéri rendezvényekre standdal, elárusító asztallal alkalmilag kitelepülő vállalkozások (általános forgalmi adóalany termelők, kereskedők, magánszemélyek) ilyen elárusító helyeken történő értékesítéseikkel összefüggő **bizonylat-kibocsátási kötelezettségének szabályairól**, vagyis arról, hogy számla- vagy nyugtaadásra kötelezettek-e, és azt milyen módon teljesíthetik, valamint, hogy milyen szankciókkal járhat a kötelezettség teljesítésének elmulasztása.

A jogszabályi rendelkezések alapján ezen értékesítési formában is fennáll az adóalanyok számla-, illetve nyugtaadási kötelezettsége, melynek teljesítésére nem kötelező a pénztárgép használat ezen elárusítóhelyeken, még akkor sem, ha az egyes adóalany (vállalkozás) az egyébként működtetett üzleteiben annak használatára ott kötelezett.

Számla, nyugta kibocsátási kötelezettség szabályai

Az erre vonatkozó jogszabályi rendelkezések a következőkben foglalhatók össze. Az általános forgalmi adóról szóló törvény (továbbiakban: Áfa tv.) rendelkezései szerint **az adóalanyoknak az értékesítésről főszabály szerint számlát kell kiállítania**. Azonban, **amennyiben a vevő** (a termék beszerzője, szolgáltatás igénybevevője) **nem adóalany, és az ellenérték adót is tartalmazó összegét legkésőbb a teljesítésig készpénzzel, készpénz/pénz-helyettesítő eszközzel** (így akár például egy adott rendezvényen erre rendszeresített utalvánnyal) **maradéktalanul megtéríti, és számla kibocsátását nem kéri, akkor az értékesítő adóalany mentesül a számla kibocsátási kötelezettség alól, és ilyen esetben nyugtaadási kötelezettség terheli**. (A 900 ezer forintot elérő vagy azt meghaladó összegű fizetés esetén is kötelező lenne a számla kibocsátása, de ilyen ügylet az e tájékoztatóval érintett forgalmazási körben jellemzően nem fordul elő.)

Az előzőekben említettek szerinti „készpénzes” termékértékesítésről, szolgáltatásnyújtásról mindenképpen legalább nyugtát, vagy a vevő arra irányuló kérése esetén számlát, egyszerűsített adattartalmú számlát ki kell bocsátani.

[Az Áfa tv. – a 2007. évi CXXVII. törvény – 159. § (1) bekezdése, 165. § (1) bekezdés b) pontja, 166. §-a – figyelemmel a 167. §-ra.]

Tekintettel arra, hogy az Áfa tv. előzőekben említett rendelkezései alapján **a számla-, nyugtaadási kötelezettség az adóalanyt terheli, ezért említést kell tenni arról, hogy ki minősül az Áfa tv. alapján az általános forgalmi adó alanyának**. Adóalany az a jogképes személy vagy szervezet, aki (amely) saját neve alatt gazdasági tevékenységet folytat, tekintet nélkül annak helyére, céljára és eredményére (Áfa tv. 5. §). Az általános forgalmi adó rendszerében főszabályként **gazdasági tevékenység**: valamely tevékenység üzletszerű, illetőleg tartós vagy rendszeres jelleggel történő folytatása, amennyiben az ellenérték elérésére irányul, vagy azt eredményezi, és annak végzése független formában történik.

Mindezek mellett **fel kell hívni a figyelmet arra is**, hogy például, **ha egy mezőgazdasági tevékenységet végző**, egyébként a kompenzációs rendszer különös szabályai szerint adózó, ezáltal **már adóalany személy a termékeit** nem felvásárlónak értékesíti a kompenzációs rendszer keretében, mely során számlaadási (és ezáltal nyugtaadási) kötelezettség nem terheli, hanem például **egy vásárra, alkalmi kitelepülésre elviszi, és ott értékesíti, akkor számla vagy nyugtaadási kötelezettség terheli.**

Fontos tudnivaló az is, hogy **az alanyi adómentességet választó adóalanyokat ugyanúgy terheli a számla- vagy nyugtaadási kötelezettség**, mint az adóköteles értékesítő adóalanyokat.

Mindezekről **további részletes tájékoztatás található az adóhatóság honlapján az információs füzetek között** a 6. számú, „Mezőgazdasági őstermelők adózásának alapvető szabályai” című tájékoztató füzetben valamint a 18. számú, „A számla, nyugta kibocsátásának alapvető szabályai” című tájékoztató füzetben.

A nyugta kötelező adattartalma

Az Áfa tv. 173. §-a szerint a nyugta kötelező adattartalma a következő:

- a nyugta kibocsátásának a kelte
- a nyugta sorszáma, amely a nyugtát kétséget kizáróan azonosítja
- a nyugta kibocsátójának adószáma, valamint neve és címe
- a termék értékesítésének, szolgáltatás nyújtásának adót is tartalmazó ellenértéke.

A nyugtán tehát nem kell sem vevői adatokat, sem adókulcsokat szerepeltetni, a kötelezően feltüntetendő adatokon felül azonban tartalmazhat egyéb adatokat, információkat is, azonban azok feltüntetése nem mehet az áttekinthetőség rovására.

Hogyan szerezhethjük be a szükséges számla, nyugta nyomtatványokat

Amennyiben a kitelepülésen értékesítő adóalany valamilyen okból még nem rendelkezik adóigazgatási azonosítással alkalmas számla- illetve nyugta nyomtatvánnyal, akkor azt az értékesítést megelőzően be kell szereznie a nyomtatványforgalmazóktól, és szigorú számadás alá kell vonnia. Fontos tudni, hogy adóigazgatási azonosításra az erről szóló pénzügyminiszteri rendelet alapján azok a nyomtatványok alkalmasak, melyek az adóhatósági nyilvántartás szerinti sorszám tartománnyal készültek, a forgalmazó arról nyilvántartást vezet, és a forgalmazó annak értékesítéséről az adóhatóság felé az adatszolgáltatást teljesíti. Emiatt a nyomtatványt előállító illetve forgalmazó adóalany a nyomtatványt kizárólag adóalanyi minőségében eljáró személynek, szervezetnek értékesítheti, aki köteles e minőségét az értékesítéskor előzetesen igazolni (pl. aláírási címpéldány, cégbíróági végzés, bejelentkezési lap stb. bemutatásával). Ezért erre a számla, nyugta beszerzésekor fel kell készülni az adóalannak. [24/1995. (XI. 22.) PM rendelet 1. § - 1/D. §-ok.]

A számla-, nyugtakibocsátási kötelezettség elmulasztása miatt felmerülő szankciók

A számla-, nyugtakibocsátási kötelezettség elmulasztása miatt felmerülő szankciókról az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (továbbiakban: Art.) 172. §-a rendelkezik. Az adózó 1 millió forintig terjedő mulasztási bírsággal sújtható, ha a számla-, egyszerűsített számla-, nyugtakibocsátási kötelezettségét elmulasztja, illetőleg a számlát, egyszerűsített számlát, nyugtát nem a tényleges ellenértékről bocsátja ki.

Ezen túl, számla, egyszerűsített számla, nyugtakibocsátási kötelezettség elmulasztásáért az adózó mellett az adózó alkalmazottja, képviselője, vagy az a magánszemély is, aki az értékesítésben közreműködik, 10 ezer forinttól 50 ezer forintig terjedő mulasztási bírsággal sújtható.

Az adóhatóság mulasztási bírság kiszabása mellett az üzlethelyiség nélkül végzett tevékenység esetén üzletlezárást helyettesítő bírságot állapít meg, ha az adózó

a) be nem jelentett alkalmazottat foglalkoztat vagy foglalkoztatott,

b) igazolatlan eredetű árut forgalmaz,

c) az adóköteles tevékenysége során (piaci árusítóhely, mozgóbolt stb.) az első ellenőrzéstől számított egy éven belül második alkalommal mulasztotta el számla- vagy nyugtakibocsátási kötelezettségét. A fenti jogsértések ismételt elkövetése esetén az üzletlezárást helyettesítő bírságot ismételten (alkalmanként) meg kell állapítani. A kiszabható bírság felső határa magánszemély adózó esetében 200 ezer forint, más adózó esetén 500 ezer forint.

A mulasztási bírság kiszabásánál az adóhatóság mérlegeli az eset összes körülményét, az adózó jogellenes magatartásának (tevékenységének vagy mulasztásának) súlyát, gyakoriságát, továbbá azt, hogy az adózó, illetve intézkedő képviselője, alkalmazottja, tagja vagy megbízottja az adott helyzetben a tőle elvárható körültekintéssel járt-e el. A körülmények mérlegelése alapján az adóhatóság a mulasztás súlyához igazodó, az adózási érdeksérelemmel arányos bírságot szab ki, vagy a bírság kiszabását mellőzi.

A kiszabott bírság méltányolható körülmények esetén bizonyos esetekben mérsékelhető, elengedhető, ha az adóalany arra irányuló kérelme megalapozott. Az adóhatóság a magánszemély kérelme alapján az őt terhelő adótartozást, valamint a bírság- vagy pótléktartozást mérsékelheti vagy elengedheti, ha azok megfizetése az adózó és a vele együtt élő közeli hozzátartozók megélhetését súlyosan veszélyezteti.

Az adóhatóság a pótlék- és bírságtartozást kivételes méltányosságból mérsékelheti (elengedheti) különösen akkor, ha annak megfizetése a vállalkozási tevékenységet folytató magánszemély, jogi személy vagy egyéb szervezet gazdálkodási tevékenységét ellehetetlenítené.